

MAL-VERKOSTON OHJAUSRYHMÄN KOKOUS

Aika: ke 24.3.2021 klo 10.00 - 12.30

Paikka: Teams etäkokouksena

Jäsenet:

Pj. Jarmo Lindén, johtaja, ARA
~~Olli Voutilainen, erityisasiantuntija, TEM~~
 Kaisa Mäkelä, ympäristöneuvos, YM
~~Lotta Mattsson, erityisasiantuntija, VM~~
 Tapio Ojanen, apulaisjohtaja Väylä
~~Asta Tuominen, verkostojohtaja, Traficom,~~
 (Mervi Karhula, liikenneneuvos, LVM tiedoksi)

Jarmo Lindén, johtaja, ARA
 Samuli Alppi, johtava asiantuntija, PirELY
 Anne Jarva, kehittämisspäällikkö Kuntaliitto
 Juha Pasma, vs. kaavoituspäällikkö, Joensuun kaupunki

~~Leena Rossi, kaupunkisuunnittelu- ja maankäyttöjohtaja~~
 Jyväskylän kaupunki
 Paula Paajanen, yleiskaavapäällikkö,
 Oulun kaupunki
~~Mikko Nurminen, rakennusvalvontayksikön päällikkö vt.~~
 Porin kaupunki

Päivi Nurminen, seutujohtaja
 Tampereen kaupunkiseutu
 Jyrki Lappi, maankäyttöjohtaja
 Turun kaupunki
 Raine Mäntysalo, professori, Aalto/RYL
 Irma Karjalainen, tulosaluejohtaja, HSY

Alustajat:

Johanna Juusela, johtava asiantuntija, Traficom, (k. 5.)
 Raine Mäntysalo, professori, Aalto/RYL (kohta 6.)

Verkoston koordinaatio

Tero Piippo, projektipäällikkö, siht.
 Kati-Jasmin Kosonen, erikoissuunnittelija

Varalla:

Varapj. Paula Paajanen, yleiskaavap. Oulun
 Katja Palonen, johtava asiantuntija, TEM
~~Olli Maijala, neuvotteleva virkamies, YM~~

~~Anna Saarlo, johtaja, Väylä~~
~~Suvi Jousmäki, ekosysteemin rakentaja,~~
 Traficom
~~Markku Aho, rahoituspäällikkö, ARA~~
 Hanna Dhalmann, ARA

~~Johanna Viikuna, liikenneasiantuntija~~
~~Kalle Sivén, kaupungingeodeetti,~~
 Joensuun kaupunki
 Anna Isopoussu, kaavoitustutkija
 Jyväskylän kaupunki
 Mika Uolamo, kaavoitusarkkitehti
 Oulun kaupunki
~~Janne Vartia, elinkeinopäällikkö,~~
 Porin kaupunki

Tapani Touru, liikennejärjestelmäpäällikkö,
 Tampereen kaupunkiseutu
~~Paula Keskkikastari, kaavoituspäällikkö~~
 Turun kaupunki
 Hanna Mattila, yliopistonlehtori, Aalto/RYL
 Aarno Kononen, ryhmäpäällikkö, HSL
 Kohta 6. Heli Laurinen Kuopio,
 Timo Onnela Siuntio, Reetta Koskela, HSL,
 Paula Liukkonen Kuopio, Maarit Pimiä, LPR
 Kohta 3. Aada Vihanta, TKS/HYMY-hanke
 Kohta 5. Petra Stenfors, TEM

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

1. Kokouksen avaus, läsnäolijoiden toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Kokous avattiin klo 10.02

2. Edellisen kokouksen (26.1.2021) muistion hyväksyminen

<https://mal-verkosto.fi/wp-content/uploads/2021/01/Jakeluun-MAL-verkoston-26.1.2021-ohryn-muistio.pdf>

Päätösehdotus: Ohjausryhmä hyväksyy edellisen kokouksen muistion.

Päätös: Hyväksyttiin.

3. Ajankohtaiset asiat (15 min)

Tilannekatsaus hankkeista

- Lähiympäristöjen kehittäminen kaupunkikudosten ja toiminnallisen sekoittuneisuuden näkökulmasta -hanke (MIKSERI, SYKE, kesto 9/2021)
- SUMP-hankkeen jatkovalmistelu
- HYMY-hanke

Seminaarit, työpajat ja muut tapahtumat:

- Kaupunkiseutusuunnitelmien vertaisoppimiswebinaari 26.4.2021 YM, Kuntaliitto ja MAL-verkosto)
- MIKSERI hankkeen yhteinen työpaja 12.4.2021
- PERUS-SKENE hankkeen työpajat
- HYMY hankkeen loppuseminaari/ webinaari elokuun loppu 2021

Taloukatsaus

- MAL-verkoston perustoiminnan kustannukset edellisen kokouksen jälkeen

Muuta

- Alueelliset innovaatiot ja kokeilut (AIKO) ohjelman raportti ajalta 1.12.2019 - 31.12.2020 (liite).

Päätösehdotus: Ohjausryhmä merkitsee ajankohtaiset asiat tiedokseen ja hyväksyy AIKOn raportin.

Päätös: Merkittin katsaus tiedoksi ja hyväksyttiin AIKO-raportti ja sen talousluvut ajalta 1.12.2019 -31.12.2020

4. MAL-verkoston toiminnan kehittäminen (15 min.)

MAL-verkoston ohjausryhmän edellisessä kokouksessa (26.1.2021, 4. kohta) esitettiin verkoston arvioinnin ja käydyn jäsenkierroksen perusteella toimenpiteitä verkoston toiminnan uudistamiseksi. Tällöin todettiin, että vaikuttavuutta voidaan lisätä esim. ohjausryhmän strategista roolia vahvistamalla ja koko verkoston yhteisellä vuoropuhelulla ja osallistamisella. Käytännön toimenpiteinä ehdotettiin mm. ohjausryhmän koostumuksen päivitystä.

Mahdollisuus ohjausryhmä jäsenyyteen tulisi olla myös muilla kuin nykyisillä jäsenillä. Tämän vuoksi esitetäänkin ohjausryhmän kokoonpanon muutoksia vapaaehtoisuuden pohjalta. Mikäli kukaan nykyisistä ei halua luovuttaa paikkaansa ohjausryhmässä, on mahdollista täydentää jäseniä ja luoda määrääjain vaihtuva jäsenyys.

Edellisen kokouksen päätöksenä kannatettiin jäsenyyskiertoa ja 2 vuoden rotaatiota. Sovittiin, että koordinaatio valmistelee esityksen jäsenten kiertosysteemistä seuraavaan ohjausryhmän kokoukseen.

MAL-verkoston koordinaatio esittää ohjausryhmälle, että ensivaiheessa tiedustellaan, mitkä nykyiset jäsenet olisivat valmiita luopumaan ohjausryhmän jäsenyydestä ja mitkä jäsenalueet haluaisivat ohjausryhmään mukaan. Ohjausryhmää täydennettäisiin sen jälkeen vastaavalla määrällä kuin on luopujia sekä kahdella muulla lisäjäsenellä. Ohjausryhmän kokoonpano muuttuisi siis maksimissaan kahdella uudella jäsenellä ja 2-vuoden rotaatiokierto voitaisiin toteuttaa esimerkiksi jäsenkunnan tai -seudun etukirjaimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Päivitys uusittaisiin kahden vuoden päästä kalenterivuoden alusta.

MAL-verkoston koordinaatio on selvittänyt ohjausryhmän 26.1.2021 päätöksen mukaisesti myös mahdollisuutta ottaa uusia jäseniä verkoston toimintaan. Tällöin on oltu yhteydessä Rovaniemen-, Kokkolan ja Riihimäen kaupunkeihin sekä maa- ja metsätalousministeriöön. MAL-verkoston projektipäällikkö selostaa tilannetta kokouksessa.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä ottaa kantaa ehdotukseen ohjausryhmän koostumuksen päivityksestä sekä merkitsee tiedokseen katsauksen uusien jäsenten ottamisesta.

Päätös: Hyväksyttiin ehdotus. Merkittiin tiedoksi, että valtiovarainministeriö on valmis luopumaan paikastaan ohjausryhmässä. Lähestytään puheenjohtajiston ja koordinaation toimesta VM:ää ja Kuntaosastoa uudelleen ja pyydetään harkitsemaan vielä ohryn jäsenyyttä.

MAL-verkoston kaupunki- ja kaupunkiseutujäsenet: Käydään vielä sähköpostitse kierros ja tarkennetaan tahtotila, mitkä jäsenet haluaisivat mahdollisesti jäädä pois ohjausryhmästä ja mitkä jäsenet haluaisivat tulla mukaan ohjausryhmän toimintaan.

Toivotetaan Rovaniemi tervetulleeksi verkoston uudeksi jäseneksi. Rovaniemi tuo lisää painoarvoa pohjoiseen ulottuvuuteen ja on myös alueellisesti suuri kaupunki. Kokkola ja MMM eivät ole ainakaan vielä tulossa mukaan MAL-verkoston jäseniksi. Riihimäen tilanne on toistaiseksi vielä auki.

5. Haku alueiden välisen verkostoyhteistyön temaattisiin verkostoihin ja kehittämisvyöhykkeisiin (15 min.)

Työ- ja elinkeinoministeriö tiedotti 11.3.2021 alueiden välisen verkostoyhteistyön rahoitushaun käynnistymisestä. Alueiden väliseen yhteistyöhön on käytettävissä yhteensä 7 miljoonaa euroa vuosille 2021–2023. Tukirahoituksen osuus voi olla korkeintaan 80 prosenttia hankkeen julkisen rahoituksen määrästä. Haulla vastataan tarpeeseen vahvistaa alueiden ja kuntien välisiä temaattisia verkostoja ja kehittämisvyöhykkeitä sekä yhteistyötä alueiden, kuntien ja kansallisten toimijoiden kesken.

Haun tavoitteena on:

- Vahvistaa eri kokoisten alueiden, kuntien ja monenlaisten toimijoiden osallistumista verkostoyhteistyöhön
- Vahvistaa kasvuvyöhykkeiden strategista kehittämistä
- Uudistaa aluekehittämisen verkostojen toimintamalleja
- Vahvistaa kehittäjäkyvykkyksiä

Aluekehittämisen yhteistyöverkostoihin tarkoitettu määräraha toimii katalyyttirahana, jolla kannustetaan aktiiviseen vetovoimapolitiikkaan ja voimavarojen yhdistämiseen.

Määrärahasta tuettavia, aluekehittämisen kannalta keskeisiä toimenpiteitä voivat olla mm:

- elinkeinoperustan aktiivinen uudistaminen kestäväällä tavalla
- elinkeinoelämän kytkeytyminen kansainvälisiin arvoverkkoihin
- rakennemuutosten tukeminen ennakoivasti
- ilmastotavoitteita tukevat elinkeinotoiminnan kehittämishankkeet
- yllämainittuja tukeva innovaatiotoiminnan ja osaamisperustan kehittäminen
- alueiden vetovoiman vahvistaminen
- monipaikkaisuuden kehittäminen

Haku toteutetaan kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa järjestetään ideahaku, jossa tiiviit ehdotukset teemaverkostoiksi ja kasvuvyöhykkeiksi tulee toimittaa työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamoon **15.4.2021 klo 16.15** mennessä.

Toisessa vaiheessa järjestetään varsinainen haku, jossa tiiviit hakemukset tulee toimittaa työ- ja elinkeinoministeriön kirjaamoon **2.6.2021 klo 16.15** mennessä.

Työ- ja elinkeinoministeriö järjestää ideahausta webinaarin **20.4.2021 klo 12.30–16.00** hakijoille, mukana oleville organisaatioille ja keskeisille kansallisille kumppaneille.

Tarkemmat tiedot hausta, ml. verkostoehdotusten arvioinnissa käytettävät kriteerit ja ehdotuksessa ilmenevät asiat löytyvät TEMin verkkosivuilta

<https://tem.fi/alueiden-valinen-verkostoyhteisty>

Lisätietoja hausta antaa TEMin erityisasiantuntija Petra Stenfors (etu.suku@tem.fi).

MAL-verkoston vuodenvaihteessa valmistuneessa arvioinnissa (katso 10.12.2020 ohjausryhmän kokous [liite 4. MAL-verkoston arviointiaineisto](#) slide 24) nostetaan yhdeksän ehdotusta MAL-verkoston tulevaisuuden painotuksiksi. Ohjausryhmässä on syytä käydä keskustelua niiden hyödyntämisestä sisältöinä, mikäli hakuun lähdetään mukaan. Tavoitteiden tulisi tukea samanaikaisesti jäsenalueiden suunnittelutyötä sekä ministeriöiden intressejä. Hakemuksemme punainen lanka voisi olla malpe-integrointia edistävän kaupunkiseutusunnittelun uudet avaukset (ja kaupunkiseutusunnitelmat sen osana). Se olisi ajankohtainen ja tarvelähtöinen teema, vahvistaisi verkoston lähitulevaisuuden strategista perustaa ja siihen voitaisiin kytkeä myös suunnittelutyötä tukeva tutkimus sekä hanketoiminnan tulokset ja johtopäätökset.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä päättää TEMin rahoitushakuun mukaan lähtemisestä, käy evästyskeskustelun haun tavoitteista ja sisällöstä ja nimeää pienryhmän, joka vastaa idea- ja varsinaisen hakemuksen valmistelusta.

Päätös: Petra Stenforss (TEM) alusti hakua ja vastasi kokouksessa kysymyksiin.

Päätettiin lähteä mukaan hakuun ja perustaa pienryhmä valmisteluun.

6. Katsaus valtakunnalliseen liikennejärjestelmäanalyysin kehittämiseen (alustus 30 min. + keskustelu 15 min)

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom pyytää parhaillaan lausuntoja liikennejärjestelmäanalyysin ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden seurannan kehittämistä. Lausunnot pyydetään 29.3.2021 mennessä.

Liikenne- ja viestintäministeriön johdolla valmistellaan parhaillaan valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa. Ministeriö pyysi suunnitelmaluonnoksesta ja sen vaikutusten arvioinnista lausunnot 21.1.-23.2.2021. Suunnitelmaluonnoksessa Traficomille tehtäväksi on osoitettu rakentaa yhteistyössä sidosryhmien kanssa liikennejärjestelmäanalyysi, joka tarjoaa säännöllisesti päivittyvää tietoa liikennejärjestelmän nykytilasta ja kehityksestä. Osana analyysiä valmistellaan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutumisen seurantamalli, joka sisältää seurantamittariston.

Traficom on aloittanut liikennejärjestelmän analysoinnin kehittämisen. Liitteenä olevassa muistiossa on kuvattu Traficomien suunnitelmia liikennejärjestelmäanalyysin rakenteesta ja tietojen tuottamisesta sekä valmistelua koskevasta yhteistyöstä alan toimijoiden ja sidosryhmien kanssa. Lisäksi muistiossa kuvataan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden seurantaan koskevan seurantamittariston rakenne ja alustava sisältö.

Traficom pyytää jatkotyön pohjaksi lausuntoja erityisesti liikennejärjestelmäanalyysin rakenteesta, keskeisestä tietopohjasta ja valmistelun priorisoinnista, valmisteluun sisältyvästä yhteistyöprosessista sekä valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden seurantamittaristosta.

Liikennejärjestelmäanalyysi on neutraali asiantuntijanäkemyksensä eikä siinä oteta kantaa hankkeisiin tai valtion rahoituksen muihin painotuksiin, vaan tarkoitus on tuottaa ajantasaista tietoa näitä asioita koskevien päätösten tueksi. Tässä vaiheessa on syytä käydä keskustelua siitä, mitä tietoa liikennejärjestelmäanalyysiin pitäisi koota, jotta se antaisi riittävän kattavan kuvan tilanteesta. Iso kysymys on tässä vaiheessa myös se, mistä tätä tietoa saadaan. MAL-verkoston jäsenistön näkökulmasta kiinnostavia teemoja ovat esimerkiksi henkilöliikenteen ja tavaraliikenteen järjestelmien välinen tasapaino, kaupunkiseutujen merkitys liikennejärjestelmässä ja liikenteen murroksessa sekä painotukset kestävästä/kevyen liikkumisen edistämiseen.

Lausuntopyyntö ja siihen liittyvä ”Liikennejärjestelmäanalyysin ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden seurannan kehittäminen” -muistio löytyvät [tämän linkin liiteosiossa](#) (muistioliite on myös MAL-verkoston verkkosivujen ohjausryhmän kokousaineistona).

Traficomien johtava asiantuntija Johanna Juusela esittelee asian kokouksessa. Häneltä saa myös lisätietoja etunimi.sukunimi@traficom.fi.

Päätösehdotus: Ohjausryhmän käy keskustelun valtakunnallisen liikennejärjestelmäanalyysistä ja tuo ehdotuksia sen kehittämiseen.

Päätös: Merkittiin tiedoksi alustus. Sen osalta esitettiin kehittämiskohteita ja huomioita: Liikenteen kysynnän, tarjonnan ja vaikutusten selkeä erottaminen toisistaan, kansainvälinen vertailu, kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen ja estevaikutusten poistaminen ja toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta, seurantarytmi (onko vuosittaista seuranta, mm. HLT), seudullisen yhteismitallisen seuranta-aineiston tuottaminen, kansanterveysnäkökulmat (fyysisen liikkumisen edistäminen, pienhiukkaset, melu), seurannan ja kehityksen avoimuus ja ajantasaisuus.

7. VNK TEAS hanke: Alue- ja yhdyskuntarakenteen perusura, tilannekuva ja skenaariot (PERUS-SKENE) (25 min.)

Valtioneuvoston kanslia avasi 9.11.2020 haettavaksi valtioneuvoston päätöksentekoa tukevan selvitys- ja tutkimustoiminnan määrärahan painopistealueen 5.8 **Alue- ja yhdyskuntarakenteen mahdolliset tulevaisuudet**. Valtioneuvoston kanslia vastaanotti hakuajan päättymiseen mennessä teemasta yhteensä 5 hakemusta, joista Aalto-korkeakoulusäätiön johtama *Alue- ja yhdyskuntarakenteen perusura, tilannekuva ja skenaariot* eli PERUS-SKENE-ehdotus (mukana Syke ja MAL-verkosto) valittiin. Lisätiedot hankkeen sisällöstä ja tavoitteista löytyy [tästä](#).

VNK 27.1.2021 Päätöksen mukaan Aalto-korkeakoulusäätiön hakemus vastaa erittäin hyvin ja parhaiten tietotarpeeseen niin tutkimusmenetelmien kuin lähestymistavan osalta. Aalto-korkeakoulusäätiön esitys on relevanssin ja hyödynnettävyyden osalta vakuuttavin. Siinä on tunnistettu kattavasti, seikkaperäisesti ja vaikuttavasti alue- ja yhdyskuntarakenteen tarkastelun kannalta keskeiset näkökulmat sekä sen kehitykseen vaikuttavat tekijät. Perusuran ja vaihtoehtoisten kehityskulkujen muodostaminen vastaa erinomaisesti tietotarvekuvausta. Tutkimussuunnitelmassa kiinnitetään huomiota tulosten ja menetelmien hyödynnettävyyteen ja se tuottaa lisäarvoa sekä eri sektoreilla että alueilla tapahtuvan päätöksenteon pohjaksi ja luo edellytyksiä päätöksenteon samansuuntaisuudelle.

Alue- ja yhdyskuntarakenteen perusura, tilannekuva ja skenaariot - hankkeen toteutusajaksi on 2/2021–5/2022. Hanke jakautuu työpaketteihin, niitä läpileikkaaviin teemoihin sekä kvantitatiivisten kuin kvalitatiivisten tutkimusmenetelmien hyödyntämiseen. Hankkeen tavoitteet ovat:

- tehdä selkoa siitä, millaiset todennäköiset ja kuviteltavissa olevat muutosilmiöt saattavat vaikuttaa alue- ja yhdyskuntarakenteen kehitykseen;
- tunnistaa alue- ja yhdyskuntarakenteen todennäköisin kehityskulku (perusura) ja tähän liittyvät epävarmuustekijät;
- laatia muita alue- ja yhdyskuntarakenteen epävarmuustekijöihin varautumisen kannalta olennaisia alue- ja yhdyskuntarakenteen skenaarioita;
- kehittää alue- ja yhdyskuntarakenteen perusuraa ja vaihtoehtoisia tulevaisuuspolkuja koskevan tiedon esitystapoja niin, että edistetään tiedon hyödynnettävyyttä suunnittelussa ja päätöksenteossa eri tasoilla ja toimialoilla;
- kehittää alue- ja yhdyskuntarakenteen perusuran ja vaihtoehtoisten tulevaisuuspolkujen ennakoivaa kestävyysarviointia;
- esittää toimintamalli alue- ja yhdyskuntarakenteen tilannekuvatyölle jatkuvana tilannehuonemaisena toimintana.

MAL-verkoston koordinaatio vastaa hankkeessa mm. vuorovaikutuksen toteutuksesta sekä työpajojen valmistelusta ja toteutuksesta yhteistyökumppaneiden kanssa.

Hanketta esittelee hankkeen johtaja professori Raine Mäntysalo Aalto-yliopistosta.

Päätösehdotus: Merkitään esitys tiedoksi.

Päätös: Merkittiin tiedoksi. Ohjausryhmä odottaa työpajoja ja tuloksia mielenkiinnolla. Rainen esittelemät diat ovat kokousaineistojen liitteenä.

8. Kierros jäsenten ajankohtaisista asioista (15 min.)

Päätösehdotus: Merkitään tiedoksi.

Päätös: Merkittiin ajankohtaiskierros tiedoksi.

- YM/ viesti UN Habitat ohjelman webinaarista, MAL-sopimusten evaluointi neljälle suurimmalle seudulle, Vation esiselvityksen suosituksen mukaisesti.
- TKS Asuntopoliittinen ohjelma valmisteilla, menossa Lähijunaliikenteen toteutuskuva hanke
- Kuntaliitto: MRL uudistuksen lausuntokierros viivästyy, Kaupunkiseutusunnitelmat ja MAL-sopimusten evaluointi ja haastattelukierros (Kuntaliitosta kaupunkikehityspäällikkö Henrik Lönnqvist vastuussa)
- Kuntaliitto ja YM pohtivat yhdessä evaluointiprosessien yhteensovittamista.
- Hallitus valmistelee vielä selontekoa asuntopolitiikan kehittämistä, joka annettaneen huhtikuussa

9. Sopiminen seuraavista kokouksista

Seuraava kokous 25.5 klo 13.00 - 15.30. Käsittelyssä mm. TEMin Teemaverkostohakemus.

10. Kokouksen päättäminen

Päätettiin kokous klo 12.30.